

LETO XII.

ZVEZER 16.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1912

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 16. zvezka:

Pouk.	Stran	Dekliški vrtec:	Stran
Posnemajmo	241	Abstinentka za rešitev mladine	250
Bodimo prijazni	242	Svetovalka	251
		Dekleta	251
Zabava:		Društveni glasnik:	
Stričeva bajka	243	Hoče	252
Slike iz zrakoplovstva	245	Sv. Tomaž pri Ormožu	252
A. M. Slomšku	247	Spodnja Polskava	253
Labod	248	Gornja Radgona	254
S potovanja	248	Sv. Peter na Medvedovem selu	255
		Sv. Jungerta nad Galicijo	255
		Iz Vidma	255
Razgled po svetu.	248		
Orli:		Drobtinice:	
Orli na noge	249	Čebelarstvo	256

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K. na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 12. avgusta 1912.

Zavod sv. Marte v Trstu

ulica S. Francesco št. 15, I. nadstr.

sprejema brezposelna dekleta pod streho in posreduje za službe. Rafaelov odsek Marijine družbe sprejema dekleta na kolodvoru in jih vodi v zavod. Zavod vzdržuje in nadzoruje zveza »Marijin dom«.

Srečke v korist „Slovenski Straži“.

Turška srečka na mesečne obroke po 4 krome 75 vin. Glavni dobitki vsako leto 1,800.000 frankov. : Turška srečka in še tri druge srečke na mesečne obroke po 6 kron 25 vin. :: Glavni dobitki vsako leto čez 2.000.000 kron. Vsaka srečka mora biti izžrebana. Najmanjši dobitok turških srečk 230 K: :
 Pojasnila daje in naročila sprejema :::

Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

N A Š D O M

Štev. 16.

V Mariboru, 15. avgusta 1912.

XII. letnik.

Pouk.

Posnemajmo!

V dneh 1., 2., 3. in 4. avgusta se je vršil v Ljubljani velik sestanek katoliško-narodne hrvaške in slovenske mladine. Prve tri dni so se vršila razna zborovanja, na katerih se je razpravljalo o raznih dijaških, organizacijskih, socialnih, narodno-obrambnih in splošno kulturnih zadevah, zadnji dan je bil odločen izletom na Bled in v Postojno. Razun dijaštva, katerega je bilo zbranega okrog 600 v beli Ljubljani, so se udeleževali zborovanj v presenetljivo lepem številu somišljeniki iz Ljubijane in raznih drugih pokrajin. Med njimi je bilo mnogo naših najodličnejših mož. Prihitelj je bil h katoliškim jugoslovanskim dijakom škof krški, dr. Mahnič, večkrat je bil navzoč škof ljubljanski, dr. Jeglič, videli smo naše politične voditelje dr. Susteršiča, dr. Kreka, dr. Korošca, dr. Lampeta, prof. Jarca in mnogo drugih. Ne bomo opisovali na dolgo in široko poteka sestanka. Storili so to zadostno drugi časopisi. Za nas zadostuje, če povemo, da se je sestanek vrlo dobro obnesel ter bo rodil gotovo obilo sadov. Naše katoliško-narodno dijaštvo se je na novo poživilo, začrtalo si je nova pota in uspehi ne bodo izostali.

Ko pa tako razmišljamo o sestanku katoliško-narodne dijaške mladine in se spominjamo veseljih ljubljanskih dni, nam vstaja marsikatera misel, in nekaj teli misli hočemo zapisati.

Med katoliško-narodno dijaško mladino in med našo drugo, na katoliškem temelju organizirano mladino, ni nika-ke bistvene razlike. Sta to samo dva velika dela po enem in istem cilju hrepenče mladinske organizacije. Kakor se pa vsak človek lahko marsikaj nauči od svojega sosedu, tako se tudi tu-

kaž oba dela lahko marsikaj naučita eden od drugega.

Naša dijaška organizacija je nekaj lepega, razveseljivega, popolnega. Še ni ravno kdo ve koliko let, ko se je težko našlo izobraženca, ki bi se ne bil bal priznati javno svoje vere. Katoliško-narodno gibanje, ki se je porodilo med dijaštvom, je to žalostno prikazen docela izpremenilo, in sedaj štejemo na stofine izobražencev, ki s ponosom povdarjajo, da so katoliški Slovenci. Lahko rečemo, da ni povzročila organizacija nikjer drugod tolikega prekvasenja v mišljenju, tolikega plemenitenja značajev in tolike izpremembe vseh razmer, kakor ravno v dijaštvu. Prej prvo in glavno gnezdišče liberalizma, iz katerega se je le-ta vtihotapljal v druge kroge naroda, je sedaj po svojih najboljših močeh glasnik katoliške in narodne misli. Tavelikanski pomen organizacije se tudi splošno priznava. Zato je nekaka samaposebi umevna stvar, da je vsak katoliško-narodni dijak tudi član katoliško-narodnih organizacij. Kdor čuti in misli z nami, hoče tudi pred vsem svetom pokazati, da je naš.

V tem oziru je potrebna naša mladeniška in dekliška organizacija še mnogostranske izpopolnitve. Premnogo je še širom Slovenije mladeničev in deklet, ki so poštenega srea in dobrega duha, a v naših društvih, v naših zvezah jih ni. Vzemimo si vzgleđ na našem dijaštvu in poskrbimo, da bo vsa naša mladina združena. Vsak naš mladenič, vsako naše dekle, v našo mladinsko organizacijo! Dokler tega ne dosežemo, ne sme mirovati nihče, ki mu je mar čast in dobrobit naše mladine.

Kakor že omēnjeno, se je položaj med dijaštvom v zadnjem desetletju

silno spremenil. Prej zaničevani in prezirani katoliško-narodni dijaki, so sedaj najodličnejša skupina, ki ima tudi najrazvitejšo in najpopolnejšo organizacijo. Kako je do tega prišlo? Glavno zaslugo pri tem vpselju ima brez dvoma vnema, s katero so katoliški dijaki pridobivali somišljenikov za svojo idejo. Prežeti od svetega navdušenja za vzvišenost katoliško-narodnih ciljev in stremljenj se niso ustrašili nikakega truda ter so požrtvovalno vse prenesli, ko je bilo treba pokazati tovarišu pravo pot in ga iztrgati iz mrež zaslepljenosti, v katerih je taval. Vedno in povsod se delali z besedo in dejanjem propagando za katoliško-narodno misel.

Posnemajmo tudi v tem naše dijaštvo. Na stotine, na tisoče je še slovenske mladine, ki brez svetlih zvezdovodnic krevsa po blatnih cestah in se pogubava v temi nezavednosti. Rešimo te že napol izgupljene duše. Lotimo se dela s požrtvovalno vnemo in ne odnehajmo, dokler ne bo razpršen moreči mrak nevednosti in zaslepljenosti izpred slednjega slovenskega fantja, slednje slovenske mladenke.

Še nekaj: Sestanek v Ljubljani je bil sestanek združenega hrvaško-slovenskega dijaštva. V bratski slogi sta si segla v roke hrvaški katoliški dijak in slovenski katoliški dijak, ter sta si obljubila zvestobo. Hrvaškega katoliškega dijaka je potegnil iz temne zastonosti naš slovenski dijak in mu je pokazal svetle vzore, za katerimi gori njegovo srce. Hrvaški dijak je bil sprejemljiv za vse dobro in plemenito, oklenil se je slovenskega prijatelja in sedaj stopata že oba čvrsta in močna nasproti skupnemu cilju: združeni hrvaški in slovenski domovini. Katoliški slovenski in katoliški hrvaški dijak sta prva, ki se res dejanski borita za hrvaško-slovensko vzajemnost.

Kaj pa mi mladeniči, kaj pa ve dekleta? Ali ne čuti vsakdo izmed nas v srcu težko bol, ko sliši, kako je hrvaška mladina uboga, zapuščena? Iztrgati jo iz rok nevednosti in ji pokazati svetli zvezdi, ki vodite nas: iz-

obrazbo duha in poplemenitenje srca, ali ne bi bilo to nekaj lepega in velikega? Premišljajmo, kako bi posnemali v tem naše vrlo dijaštvo, in povejmo si prihodnjič kakšno pametno.

Bodimo prijazni.

Slovinci se imamo za veliko boljše, kakor smo v resnici. Zlasti to se vedno poudarja, kakšen sila prijazen narod da smo, resnica pa je ta, da je med nami ne malo surovosti, neotesanosti in prepirljivosti. Vir te, skoro bi rekli, narodne napačke, je v naši ošabnosti in prevzetnosti. Prav močno se zavedam tega zdaj, ko bivam slučajno v tujem velikem mestu.

Prvo, kar me je tu presenetilo, je izredna ljubeznjivost in prijaznost, ki diči medsebojno občevanje ljudi. Vprašaj kaj kateregakoli: reveža, obrtnika, premožnega meščana, finega gospoda, vsak ti bo dal prijazen odgovor. Na ulici vidim gospoda brez ošabnosti kramljati s preprostim človekom; ne kje sem zapazil družbo kmečkih deklet iz Moravske, ki se niso vedele kam dejati, pa so jim gosposke gospodične, ki so prišle slučajno mimo, ne da bi jih bil kdo kaj naprosil, skušale tolmačiti, kam naj se obrnejo. Ali kako mi je postalo toplo okoli srca, ko sem v neki stranski ulici pred hišo zapazil boren voziček, v katerem je sedelo Bogu milo delavsko dete; pa je prišla uboga mati s steklenico mleka, ki ga je šla kupit v bližnjo prodajalno, otroka pa pustila samega pred vežo. Brž se naberejo okoli otročiča mimoidči, in ko pride mameca s steklenico, kako je tleskalo detece z rokami in vsklikalo veselja, in vsi ljudje so bili z njim veseli; neka elegantna dama je začela pogovor z revno materjo in božala majhnega revčka. Zadnjič sem videl, kako je star mož peljal voziček, pa ga ni mogel speljati iz ceste na tlak, brž priskoči gospod in mu pomaga. Če nisem vedel za kakšno ulico in sem vprašal kateregakoli, mi ni samo povedal, kje je, ampak, kdor je le mogel, je šel vkljub mojim ugovorom sam z menoj.

Za tako malo uslugo ni še nikoli nobeden kaj od mene zahteval. Če sediš kje pri kakšni mizi in sluti sosed, da si tuj in se dolgočasiš, začne sam pogovor s teboj, brez vse vsiljivosti, u-ljudno, prijazno in taktno. Nikjer ne o-paziš, da bi se revnega človeka kdo sramoval.

Kako je pri nas to drugače! Po-sebno se to vidi pri naši mestni mladi-ni. Na Dunaju je tolkel štiri in še več let revščino, ko pa pride v domovino, viha nos do oblakov, kakor da bi bil iz pajka čez noč nastal metulj. Nič dru-gega ga ni kakor leba obleka, srce pa prazno, večkrat tudi glava. Napol go-spod, napol kmet, obleci ga v jerhaste hlače, pa ga ne boš ločil veliko od črednika na planini. Kolne prav tako izborni, se zažere v vsakega, se ne zna premagovati, precej izbruhne na dan vsa surovost, ne more nobenega pogovora izpeljati do konca, da se ne bi sprl in nasprotnika razžalil, kvanta po notah, če mu kdo ni všeč, ga sku-ša prezirati, igra ti velikega gospoda, kateremu ni ves svet nič mar, komaj odgovori, če ga kaj vprašaš, če ga i-ma pa malo v glavi, nahiruli celo mu-ho na steni. Reveža se tak frakar sra-muje, bilo bi zoper njegovo čast, če bi mu ponudil roko. Ne pamet, ampak o-šabnost ga drži skupaj. Dobiva par fo-rintov na mesec, pa pride recimo kam, kjer ga ne poznajo, se izdaja za naj-imenitnejšega kavalirja. Skratka: ba-hat, prevzeten, oduren in neprijazen, to je, na čemer spoznaš na prvi mah marsikakšnega Slovenca.

S tem seveda nikakor nočemo re-či, naj bi postal naš človek sladek, priliznjen, čenčast in da bi se vsake-mu metal pod noge. Česar nam res manjka, to je prijaznost, temu se mo-ramo priučiti, če hočemo veljati za iz-obražen, kulturni in napredka zmožen narod. Naš Orel že, odkar obstoji, de-la na to, da se nauče naši fantje lepe-ga vedenja, in sicer na pravi način, to je tako, da jih izobrazuje vsestran-sko, iz česar sledi tudi ona prijaznost na zunaj, ki se ne da umetno naučiti, ampak izvira iz plemenitega srca. Ven-dar bi tu priporočal, naj bi odseki Or-la, oziroma odbori in okrožna pred-sedstva ter načelstva prevzela tudi to nalogo, da na lepo prijazno, dostojno in plemenito vedenje posameznih čla-nov pazijo in temu posebno skrb po-svetijo. Prijazno naj se obnaša Orel doma, nasproti staršem, v javnih pro-storih, na ulici, povsodi. Neolikanosti, odurnosti, surovosti se ne sme nikjer trpeti. Že odborove seje, izobraževal-ni večeri, občni zbori zlasti, morajo biti šola sposobnega vedenja. Ta pride v društveno sobo in niti klobuka ne sname, drugi brez ozira na druge ka-đi kakor Turek, ta se vsede in položi noge na stol pred seboj, drugi nasla-nja glavo kakor pijanec v oštariji, ta žvižga in se krohotā itd. Predsednik in načelnik naj vsako tako stvar takoj pograjata in odpravita.

Torej tudi na to se vrzimo in vsi moramo postaviti geslo: Slovenci, bo-dimo prijazni!

Zabava.

Stričeva bajka.

Ruski spisal V. Azov.

Otroci so obstopili dobrega strica ter jeli prositi:

„Striček, pripoveduj bajko!“

„Kakšno pa hočete?“ je vprašal dobri striček, prepričavši se, da se prej ne iznebi otrok, dokler jim ne bo-de povedal kakše bajke.

„Simbolično“, klical je en del ot-rok.

„Politično“, zahtevali so drugi.

„Prav“, odgovoril je dobri striček. „Bodem vam pripovedoval bajko simbo-lično in politično obenem, in sicer baj-ko o modrem popu in revnem kmetiču.“

Bil je nek reven kmetič, zelo re-ven, in otrok je imel celo kopico. Vsi so stanovali v mali izbici. V izbici je

bilo tesno, zelo tesno, komaj se je moglo v njej dihati. Premišljeval je kmetič, premišljeval, a ni vedel, kaj naj počne. Navsezadnje gre k popu.

„Torej“, vpraša pop, gladeč svojo brado, „praviš, da je v izbici tesno?“

„Oh, batjuška, tako tesno, tako tesno, da se niti ganiti ne morem. To ni izba, ampak luknja. In celo moram reči — Bog naj mi grehe odpusti — pasja luknja.“

„Hm“, zamrmra pop. „In kure, duša moja, imaš?“

„Imam dve gnezdi“, odgovori kmetič. „Ali kakšne so te kure; kure se samo imenujejo.“

„Torej poslušaj“, povzame besedo pop, „vzemi kure v svojo izbo in stanuj z njimi.“

To rekši, se pop obrne in gre k svoji ženi.

Praskal se je kmetič za ušesi, praskal — in ni mogel tega razumeti. Ali boče v izbi boljši zrak, če vzame v njo kure? Toda kaj si boče belil glavo — pop že ve, kaj svetuje — in kmetič je vzel kure v izbo.

Še težje je bilo v izbi. Tako težek zrak, da je kar dušilo.

Kmetič je šel znova k popu.

„No, kaj, duša moja“, vpraša pop, „ali ti je sedaj lažje, ko imaš kure v izbi?“

„Oh, batjuška, prej ni bilo za pretrpeti in sedaj — kaj početi?“

„In svinje imaš?“ vpraša pop.

„Imam enega prešička“, odgovori kmetič. „In kakšen je ta prešič. Samo tako se imenuje! Kost in koža!“

„Dobro“, reče pop, gladeč si brado. „Sedaj pojdi in spusti svinjo v izbo.“

To rekši, gre pop po svojih opravkih.

„Ali se pop iz mene norčuje?“ mislil si je kmetič. „Ali končno, kaj si bom belil glavo, pop ve, kaj svetuje“ — in je spustil v izbo še svinjo.

V izbi je bilo sedaj kakor v luknji. Nihče se ni mogel zganiti in obrniti. Sapa je zastajala v prsih. Prišel je k kmetiču po opravkih župan in je

omedlel. Morali so ga potegniti za noge iz izbe na sveži zrak.

Šel je kmetič tretjič k popu.

„No, kako je, duša moja“, vpraša pop, „ali ti je sedaj lažje, ko si spustil svinjo v izbo?“

„Oh“, odgovori kmetič, „ako povem po pravici, v hlevu je boljše. Težko, zelo težko je v izbi. Otroci se jočejo, ženske vzdihujejo. To je Sodoma — Bog naj mi grehe odpusti — in ne izba.“

„Hm“, zamrmra pop. — „In kravo imaš, kajne?“

„Imam“, odvrne kmetič. „Samo krava nas reši. Ali kakšna je ta krava! Drugi imajo od ovee več koristi. Krava se samo imenuje.“

„Spusti jo v izbo“, reče pop.

„Oče duhovni —“ ponižno prosi kmetič.

A popa ni bilo več v sobi.

Kmetič je šel domov in je pol dne premišljeval. Toda kaj bo tuhtal — pop ve, kaj svetuje — in spustil je tudi kravo v izbo.

Plakale so ženske, plakali so otroci. Kmetič je izpočetka vse potrpežljivo prenašal, ali končno se je tudi on razsrdil.

„Tako živeti ni mogoče. Boljše je, zadržniti si vrv okoli vratu in — —“

Priletel je kmetič k popu.

„Batjuška! Nimam več moči! Boljše je umreti!“

„Hm“, zamrmra pop, „tedaj praviš, da je zelo težko v izbi?“

„Oh batjuška, tako težko, narava za zaдушiti!“

„Dobro“, reče pop. — „In sedaj izpusti kure iz izbe.“

Kmetič je izpustil kure. Malo lažje je bilo. Ali zelo malo. Šel je znova k popu.

„No, kako je, duša moja?“ vpraša pop. „Ali ti je sedaj lažje, ko si izpustil kure?“

„Trohico lažje“, odvrne kmetič.

„No, sedaj izpusti še svinjo.“

Izpustil je kmetič tudi svinjo. V izbi je bilo bolj prostorno in lažje se je dihhalo. Ženske so bile veselejše, otroci so bili živahnejši, razveselil se

je kmetič sam. Šel je k popu z lažjim sreem.

„No, kaj, duša moja?“ vpraša pop, „ali je sedaj lažje, ko si izpustil svinjo?“

„Precej lažje“, odgovori kmetič. „Sedaj je za živeti. Moremo se vsaj v izbi obrniti in lažje dihati.“

„No, sedaj izženi iz izbe še kravo“, reče pop.

Izgnal je kmetič kravo — izba je bila do malega dvakrat večja in čisto drugače se je dihala. To ni bila izba, ampak dvorana. Kmetič je napolnil lonec z jajci, vzel je mernik žita in hajdi k popu.

„No, kako je sedaj, duša moja“, — vpraša pop, jemajoč darila, — „ali je sedaj lažje, ko si izgnal kravo?“

„Ljubi moj Bog“, vzkliknil je kmetič veselo, „sedaj je v izbi tako lepo, tako prostorno. In diha se tako lahko kakor pri bogatinu v sobi. Batjuška! Celo svoje življenje ne pozabim tvoje prijaznosti — —“

Dobri striček je končal.

„Razumeli smo“, klical je en del otrok. „To pomeni, da ni treba dajati reform!“

„In tudi mi smo razumeli“, klical je drugi del otrok. „To pomeni, da namesto reform zadošča olajšati represije!“

Iv. Štingl.

Slike iz zrakoplovstva.

V neposredni bližini sneženih Pironej, na pustih, obširnih goljavah v okolici mesta Pau leži, obrobjeno od dolge vrste kolib, letališče Gaubois, ki je v zimskih mesecih glavno zavetišče francoske aviatike. Tu se je bil ustanovil leta 1908 Wilbur Wright, ki je prišel iz Amerike, da pokaže strmeči Evropi svojo umetnost, in za njim njegov glavni tekmeec, sloviti Louis Bleriot, da si vzgoji v trudapolnem delu pilote za svoje zrakoplove. Iz teh začetkov so se razvile leta 1910 velike letalne šole Wrighta in Bleriota. Danes se nahajajo tu šole Astra-Wright, Voisin, Deperdussin in Bleriot. Največja je Bleriotova, kjer se uči približno 20

do 30 učencev letanja; stari odhajajo in novi prihajajo vsak dan. Saj je Bleriotov enokrovník na celem sveju najbolj rabljen aeroplan. Bleriot je bil prvi, ki je izumil iznajdbo, ki se v masah izdeluje. Največje število zmag pri tekmah, največ aviatičnih uspehov se je doseglo zadnji dve leti s temi aeroplani, in ta slava privabi v Bleriotovo šolo največ učencev.

Ako želiš postati zračni letalec in si se odločil za Bleriota, se ti je treba podati v Pau, kjer se nastaniš v hotelu. Lepega solnčnega dne proti 3. uri popoldne pride po tebe lični avtomobil tovarne Bleriot in te popelje v hitri vožnji na letališče, kjer je zbrana vsa gospoda iz Paua, da gleda prve poizkuse učencev in občuduje smele manevre letalnih mojstrov. Vešče roke te oblečejo „po zračje“, kakor se spodobi, in sedaj čakaš nestrpno na zračni krst, ki obstoji v tem, da te popelje učitelj letanja dvakrat v krogu okrog letališča. Končno privlečejo štirje monterji aeroplan, ki te ponese prvič v zrak. Tu stoji pred teboj, s široko razpetimi krili, kakor velika ptica, ki se hoče spustiti zdaj pa zdaj v zrak. Vse na njem je lahko in vendar trdno in tako enostavno! Spredaj za vijakom se blišči v popoldanskem solncu petero cilindrov 50konjskega motorja „Gnome“, urejenih vrtilno okoli nepremične osi. Ta motor, srce umetne ptice, je nerazdružljiv z modernimi tipi Bleriotovega enokrovníka, kateremu je pomagal do svetovne slave. Kar je Bleriot med konštrukterji aeroplanov, to sta brata Seguin, izumitelja tega najboljšega, mnogokrat ponarejenega, a nedoseženega motorja, med konštrukterji motorjev. — Drugi aeroplani so morda v gotovem smislu boljši in lepši, imajo to ali ono prednost, ta pa ima nekaj dovršenega, samoraslega na sebi, kar vedno očara.

Učitelj se prepriča, ali je vse v redu, in vstopi. Tudi ti splezaš s težavo v visoko stojalo — na udobnost se današnji aeroplani še ne ozirajo — in se vsedeš poleg učitelja na mali sedež. Obdaja te cela vrsta najrazličnej-

ših inštrumentov in navorov: merilni inštrumenti za hitrost, za višočino, ura, kompas, steklene cevi, skozi katere vidi letalec, koliko benzina in olja še ima, in krmilni navor z navoroma za vžigalnico in za regulacijo benzinove pare. Ta krmilni navor, ki ima ročaj v obliki kolesa, kakoršnega ima krmilo avtomobila, služi za višočinsko krmarenje ter vzdrževanje stranskega ravnotežja; pobočno krmarenje dosega letalec z nogami, ki počivajo na navoru, zvezanim s pobočnim krmilom. Na desno in levo se razprostira nosilni krov in zaščitni rep, ki služi za vzdrževanje ravnotežja v podolžni meri ter nosi na zadnjem koncu višočinsko in pobočno krmilo. — Komaj si je nataknil čepico in varnostna očala, že motor zaropota in vijak se začne besno vrteti, da ti zapira veter, ki ti piha v obraz, sapo. Med tem držijo štirje monterji aeroplan za rep, dokler ne zadobi motor zadostno moči; na voditeljevo znamenje „Proč!“ ga spuste in že občutiš odskakovanje prožnih koles na grčavih tleh. Ko je zadobil aeroplan zadostno hitrost v zaletu, potegne voditelj krmilni navor za trenotek k sebi in višočinsko krmilo dvigne letalo od tal: veliki trenotek, katerega si trepetaje pričakoval, je tu. Rahel sunek in nato kakor zibanje na neskončno prožnih blazinah: letiš! Že se dvigaš v sinje nebo, zemlja se pogreza pred tvojimi očmi in dušo prepaja brezmejni čut ponosa in svobode. Na mah si preletel dva kolobarja, in vse prehitro te je posadila čudovita ptica zopet rahlo na varno zemljo — še kratko tekanje, aeroplan se ustavi in novi navdušeni pristaš aviatike izstopi.

Navdušenje je lepa stvar, toda kakor vse lepe stvari — nepotrebna. Glavno pri letanju je prozaična vstrajnost in hladnokrvnost, in ravno najbolj navdušeni učenci aviatike so navadno prvi, ki se naveličajo napornega šolanja ter vržejo puško v koruzo, ne da bi dobili spričevalo pilota. Kako je vse spremenjeno prihodnji dan po zračnem krstu, ko se pripelješ na

vsežgodaj na letališče! Odeto je s pušto, sivo jutranjo meglo in daleč na okrog ne vidiš žive duše. Zdaj ti privlečeta dva zaspana monterja stari, zakrpani, mnogokrat popravljene aeroplan z motorjem „Anzani“, ki opravlja kot veteran službo šolskega aeroplana. Učitelj ti da razne praktične nasvete: Naučiti se moraš v prvi vrsti peljati se v ravni smeri po zemlji, da se ne dotakneš višočinskega krmila, in ako je hitrost prevelika, ne pozabi zavreti delovanja motorja. Nato sedeš in pričneš: ob neprestanem, jako nadležnem brizganju olja iz motorja skušaš z večjo ali manjšo spretnostjo peljati se v ravni smeri, kar ni posebno težko, nato obrneš in se vrneš že bolj hitro in sigurno. Pri tej prvi lekciji se lahko pripetijo male nezgode, ki so pa popolnoma nedolžne, akbravno se letalo poškoduje. Tako se zaletiš n. pr. vsled neprevidnosti v mali griček: polomijo se kolesa in vsled tega tudi vijak, veter te zanese, da se zaletiš v ograjo letališča; zlomi se vijak in os motorja se zvije. Ako pa zasučesh aeroplan prehitro, se zlomi stajalo in vsled tega krilo nosilnega krova. Take nezgode so na dnevnem redu in brezpomembne. — Kačdar si se naučil vožnje v ravni smeri, se lotiš višočinskega krmila in napraviš tu in tam že mali skok, ki postajata sčasoma vedno večji, dokler ne preide v resnični polet. Glavne težave, ki jih moraš pri teh skokih premagati, so vzdrževanje stranskega ravnotežja in možnost presojanja višočine, v kateri se nahajaš, kar te prisili k pristajanju. Tako se moraš vaditi dan za dnevom z veliko težavo in potrpežljivostjo. Uspeli tvojih sošolcev, ki so si že priborili ali si v kratkem priborijo spričevalo in napravljajo celo daljše polete v okolico, te vspodbujajo in ti dajo moč in pogum. Že vzdrževanje ravnotežja v zraku ni lahka stvar; saj moraš paziti, da ne omahneš naprej ali nazaj, na desno ali levo in vrh tega še na letalno smer ali kurz. Kaj še-le kretanje, pri katerem moraš delovati hkrati s pobočnim in višočinskim krmilom ter s pripravo za

stransko magnenje letala, takozvano zvižatev nosilnega krova. Tu je treba nenavadne prisotnosti duha in hitre odločnosti in mnogokrat se pripeti nezgoda. Če zasučeš preostro, je pačec neizogiben in zlomiš desno ali levo krilo; če pa ne nagneš začestno, pride letalo iz letalne smeri, postane nemirno in sunkoma pristane.

Da, šola letanja je tudi dobra moralna šola. Tu se priučiš, hočeš nočeš, marsikatero čednost, posebno pa miru in potrpljenja. Kolikokrat ti zabranita letanje dež in veter po cele dneve. Potrpiš in čakaš. Obiskuješ delavnice, kjer gradijo in popravljajo umetne ptice, razgovarjaš se s tovariši, kateri aeroplan je najboljši, najhitrejši in nalepši, se prepiraš, kdo izmed vas je spretnejši letalec, ki si bo prvi priboril zaželjeni patent, ali pa — kvartaš. Kadar si se pa vsega naveležal, sanjaš o svojih bodočih činih.

Izšolanje je skoro dovršeno, kadar si napravil v višini kakih 30 metrov polet okoli letališča, ter pristal — kar je posebno težko — gladko na določeni prostor. Odslej naprej se skušaš navaditi na večje višine, na letanje v ozkih kolobarjih, sploh na kolikor mogoče elegantno, svobodno letanje, dokler se nekega lepega, mirnega popoldne ne pojaviš pred komisarji društva „Aero Club de France“, da napraviš izkušnjo. Tri polete, vsakega v dveh kolobarjih v višini 50 metrov — in postal si pilot! — To šolanje traja navadno povprečno 14 dni. Spretni učenci rabijo mnogo manj časa, nekateri si pridobijo patent v štirih dneh.

V Bleriotovi šoli vlada v zimskih mesecih jako živahno življenje. Povprečno vsak drugi dan napravi kak učenec izkušnjo. Bleriotove tovarne v Parizu komaj izvršujejo mnogoštevilne naročbe in imajo vedno kakih 100 aeroplanov naročenih. Vsak teden zgrade povprečno 9 aeroplanov, ki se takoj prodajo. Kdor si je kupil od Bleriota aeroplan, si hoče tudi pri njem naučiti letanja, zatorej je Bleriotova šola vedno prenapolnjena. Kar se tukaj izvežba, se pokaže potem pri velikih tek-

mah. Bleriotova šola je postala veliko gnezdo človeških Orlov, od koder se dvigajo, mladi in čili, da ponese slavo človeškega duha v veliki svet.

A. M. Slomšku.

Ko rod slovenski v tujih sponah,
Je žil še svoje težke dneve,
Ko tujcu suženj še je bil
Bil v tuje je vkovan okove,
Tedaj je zvezda prisijala
In v mraku zlati žar razkrila,
O, kak prijazno je svetila
Kako je svetle žarke lila . . .
Ta zvezda je Sloveniji
Pošljala svoj zlati soj,
Ko mož velik je vstal med nami
Ki rod je ljubil vroče svoj.

Ta mož nesmrtnega spomina
Je Slomšek, slavni naš vladika,
Slovenskega rodu buditelj
Ponos naš in pa naša dika.
On naš največji je bil mož
Kar jih nebo nam je delilo,
On prvi ljubil je iskreno
Slovenjo, ljudstvo naše milo.
On prvi narodu je Slave
Bil vzoren in ljubeč učitelj,
On prvi narodu je Slave
Junaški bil mu probuditelj.
Pač srečen, srečen oni dan,
Ki Slomškega nam je rodil,
Brez njega dalj še rod slovenski
Bi tužne, težke dneve žil.
Kaj je trpel, kaj žrtvoval
Za blagor naši domovini,
Njej ljubav dal je na altar
Moči posvetil njej edini.
Je pisal za slovenski ljud,
Da blagost bi mu vtil v srce,
Kako značajan bi postal
To njega bile so želje.
Zato pa naša je dolžnost,
Da narod naš ga zdaj slavi,
Njegov pa blagi nam spomin
Na veke v srcu naj živi!

Tako nekdan je pisal sam:
»Kdor mož zaslužnih ne časti
Kdor del se njega ne spominja
Naslednik njegov vreden ni.«

»Kot solnce seva še večerno,
Nazaj po hribih se ozira,
Tako iz slavnih mož grobov
Spomin se večen vam odpira.«

Ta rek pozabil ni naš rod,
Zato Ti slavo večno poje
Teb' Slomšek, naš veliki mož,
Čeravno spi telo že Tvoje.

Ze dolgo ga med nami ni,
Let petdeset že v grobu spava,
A duh njegov pa bujno živ,
Še vedno med Slovenci plava.
Srce pa vneto kliče Ti:
O Slomšek Tebi slava — slava!

L. P.

zemlje svoje smo gospodje,
ki je kakor vrt!

Slava tebi, sin veliki
našega rodu,
slava Slomšku vladiki,
pevcu rajskemu!

Pankr. Gregorc.

Labod.

Iz labódske*) je doline
priletél labód,
spústil se iz visočine
tam na Dravski brod.

Krog pogledal je resnobno,
vzdignil glas izbran;
pevati začel milobno
kot na smrtni dan.

Slišal tožne je napeve,
ko je bil mladič,
ljudstvo pelo svoje reve
predno bo mrlíč.

Narodne napeve tožne
on posnema zdaj:
pesmi pa tolažbe zmožne
v srcih vnema zdaj.

Deve zorne, fantje zdravi
z glasom rádstnim,
deca, starci sivoglavi
pojejo za njim.

Pesmi bile te labudje
niso nam za smrt:

*) to je lavantinska dolina na Koroškem,
kjer je bil poprej sedež naše škofije.

S potovanja.

Tolikrat mi misel pluje
v moj domači kraj;
gleđam kraje same tuje,
a doma je pravi raj

Gledam lepe tu gorice,
vidim tihi gaj;
a veselo ni mi lice
misel pluje le nazaj.

Tam so rodne moje trate,
znana vsaka pot.
Tam imel sem ure zlate
brez prevar in zmot.

Leta mlada in vesela
ondi nekđaj sem živel;
a usoda vse je vzela,
ko za »srečo« sem odšel.

V tuji kraj za srečo iti
res, glasi se to lepo,
a brez iste v svetu biti
to gorje najhujše bo.

Ni sočutja tam v tujini,
ki ga najdemo doma,
v sveti, v naši domovini
sreča prava se smehlja.

Razgled po svetu.

Še vedno smo v dobi počitnic. V javnosti je vse mirno, vse mrtvo. Ministri in vodilni politiki bivajo daleč od torišč svojega delovanja, v kopališčih in letoviščih na oddihu. Samo tu pa tam se sliši kaj malega o njih, če v preganjanje dolgega časa tudi malo popolitizirajo. Največ, kar se v politiki zgodi, je, da se snideta kjerkoli dva odlična politika in se potem govori, da pripravljata pot za jesensko parlamentarno kampanijo. Jesen se pa bliža s hitrimi koraki in dela čaka razne naše zastope ogromno. Deželni zbori, delegacije in državni zbor, vse je preobloženo z važnimi vprašanji, ki nuj-

no čakajo rešitve. V septembru bodo nekateri deželni zbori gotovo zborovali. O štajerskem se ne ve še nič gotovega. Delegacije se snidejo najbrže 23. septembra. Dan za sklicanje državnega zbora še ni določen. — Na Hrvaškem se osredotočuje politično zanimanje okrog Jukičevega procesa, ki traja že od 29. julija sem. V ponedeljek, dne 12. t. m., je bila izrečena rabsodba. Ne vemo še izida. Ko gredo te vrste v tisk, nam še ni znan, tođa vendar: ta proces je zopet pokazal, kako grozne so razmere na Hrvaškem. Obtoženecem se je kratkómalo zagrozilo, da so morali podpisati izjave in protokole, ki

niso bili pravilni. Čeprav očitno nedolžni, se jih je tiralo v zapor in se je skušalo iz njih izsiliti obtožilne izpovedbe samo zato, ker komisar Čuvaj rabi „upornike“ in „veleizdajalce“, da opraviči svoja nasilja. — Iz Ogrskega prihajajo vesti o novi volilni reformi, ki bo baje obsegala tudi okrog 100.000—200.000 žensk-volilk. — Na Balkanu vre vedno hujše. Razmere v Turčiji postajajo od dne do dne neznanejšje, in če ne bo prišlo do meščanske vojne ali pa do vojske z balkanskimi državami, bo velik čudež. Kakor smo že zadnjič povedali, je doživela mladoturška politika, ki je hotela napraviti iz vseh podanikov turške mohamedance, žalosten konec. Albanci, ki so pred štirimi leti mladoturkom največ pripomogli, da so prišli na krmilo, so se uprli, ker so uvideli, da jih mladoturki vodijo samo za nos. Kljub vsem poskusom se mladoturkom ni posrečilo, vdušiti te vstaje, kateri se je pridružilo mnogo vojaštva. Poč pritiskom vstasev je končno ministrstvo Ahmed Muktar-paša začelo nastopati proti mladoturkom odločnejše in je končno razpustilo državno zbornico, v kateri so imeli mladoturki veliko večino. Razpust je Mladoturke, katerim se hoče zadati s tem smrtni udarec, seveda silno razkačil, in govori se, da se hočejo postaviti sedanjji vladi po robu, magari z oboroženo silo. Nevarnost meščanske vojske je precejšnja, čeprav so mladoturki vedno bolj osamljeni. Druga nevarnost, ki preti, je vojska Turčije z Bolgarijo, kateri bi bržčas pomagale tudi druge balkanske države. Čuden mir, ki traja v Bolgariji ves čas, od kar vladajo na Turškem Jomatije, je več kot sumljiv. — Iz tur-

sko-italijanske vojske ne pride nič novih poročil. Kaka mala praska, to je vse. — Japonski cesar (mikado) Mutshito je umrl. Vladoval je državo vzhajajočega solnca, kakor se nazivlje Japonsko, 45 let. Ko je nastopil vladu, je bila Japonska še neznana in zaprta celemu svetu. Po hudih potranjih bojih se mu je posrečilo državo modernizirati, in danes zavzema Japonska mesto 8. velesile. Na azijskem vzhodu je Japonska skoro neomejen gospodar, njena vplivna sfera pa se razteza že na Ameriko in tudi Evropo. Novi cesar se zove Jošihito. Je ranjkega sin in evropski naobražen. — V Ameriki letos nimajo političnih počitnic. Čeprav bodo volitve predsednika republike šele v pozni jeseni, vendar divja volilni boj že dolgo časa z vso silo. Republikanci kandidirajo, kakor znano, doseďanjega predsednika Tafta, demokrati Wilsona, napredna stranka, ki je nastala vsled razdora med republikanci, je pa te dni proglasila kandidaturu Roosevelta. Kakor pravijo, je Taft kandidat denarja, Roosevelt kandidat ljudstva, Wilson kandidat nasprotnikov izseljeništvu. — Nekoliko razburjenja je prineslo v svetovno politiko potovanje francoskega ministrskega predsednika Poincareja v Petrograd. Francija in Rusija hočeta skleniti baje dogovor glede vojne mornarice. Ker bi prišlo pri tem v poštev tudi Sredozemsko morje in Darđanele, je zadeva vzbudila mnogo prahu. Po drugi strani se glasi, da je namen potovanja razgovor o velikem ruskem posojilu na francoskem denarnem trgu. Govori se o 4 milijardah, katere bi porabila Rusija za zgradbo mornarice.

Orli.

Orli na noge! Sentjurska slavnost je za nami. Od stotin ponosnih in krepkih Orlov, ki so na Slomšekovo nedeljo nastopili pred široko javnostjo, je bil očaran slovenski Spodnji Štajer. Tudi oni, ki so dozda gledali orlov-

sko gibanje nekoliko postrani, so pregnali svoje predsodke in so samo še polni navdušenja in hvale. Mladeniči in očetje, žene in mladenke, vse je navdušeno od krasnega nastopa naših Orlov. Bratje Orli, železo je vroče,

Kujmo, dokler je čas! S podvojeno, s potrojeno vremo hitimo vsi na delo, da bo kraljevi Orel razprostrl svoja močna krila preko celega slovenskega Štajerja, preko vseh zelenih livad, vinorodnih goric, rodovitnih polj, šumnih gozdov, kjer prebivajo vrli in zavedni slovenski fantje. Vspeh in zmagaja, ki ste jo doživeli v Št. Jurju, naj vam vliva poguma in naj vam daje mo-

či, da ne boste mirovali, dokler ne bo Orel zagospodoval naši lepi domovini. Čas je sedaj najugodnejši. Srca naših mladeničev so vztrčena in vzprejemljiva, njihovo hrepenenje je večje kakor kdaj prej postati Orel. Porabite to priliko in priborite Orlu novih članov, poskrbite za ustanovitev novih odsekov. Na delo za Orla. Na zdar!

Dekliški vrtec.

Abstinentka za rešitev mladine.

Če smo na slodnih zbranih, nanese mnogokrat pogovor na naše sovražnike. Ena omenja v svojem govoru nekdanje najhujše sovražnike našega naroda — Turke, ki so gonili slovenska dekleta v sužnost in jih oropali najdražjega zaklada, nedolžnosti; zopet druge govore o Pijemontezarjih, s katerimi so se naši očetje na jugu bojevali; še drugi govore o „Prajzih“, ki so pri „Kenigracu“ naše pobili itd. A naš najhujši nasprotnik, dragami mladina, je alkohol. Ta tudi goni našo mladino v sužnost, pa še kakšno. Le pogledjmo ptujsko okolico! Kolikim dekletom ravno alkohol ugrabi — nedolžnost!

Vedno in vedno se sliši klic: Na mladino se vzmimo, mladino rešimo. A malo, malo smo v tem oziru že storili! Mladino moramo navdušiti za trezno življenje, pa bo marsikaj boljše. Posebno se je treba vreči v tem oziru na šoli odraslo mladino.

Ako bodo odrasli — sužnji strasti — molčali, bodo otroci govorili glasno, z zgledom, ter tako vplivali na druge. Otroška srca so dovzetna za vse lepo, resnično in pravično. Naj proslavljajo otroci čednost zdržnosti in zmernosti!

Zelo mnogo lahko pomagajo kateheti in učitelji v šoli. Namen veronauka ni le teoretično znanje verskih resnic, temveč mnogo bolj „življenje iz vere“. Katehet naj otroke poučuje v čednostih in jih navaja, da živijo po čednostih in resnicah. Že v šoli naj se obravnava alkoholno vprašanje. Kajti

strasti, n. pr. pijančevanje, so predmet katehezam, ko se govori o desetih božjih zapovedih. Sploli se v zadnjih dveh letih govori vse premalo o strasteh, ki človeku prete v življenju, na primer strast igranja za denar, strast pijančevanja, plesa in ponočevanja in drugo. — Protialkoholni katekizem obravnava katehet ali učitelj v šoli ali pa v Marijinem vrtcu. Zahteva naj, da se ga vsi nauče na pamet. Priporočljivo je, da otroci deklamujejo protialkoholne pesmi in pri otroških veselicali zapoje pesmi ali govore protialkoholne povesti. Razumljivo je, da je treba mali protialkoholni katekizem dobro razložiti in z zgledi poživiti. Katehet naj razpiše nagrade za najboljše naloge o pijancih in o abstinentih. S tem vzbudi v otrokih veliko zanimanje in tekmovanje. Otroci se navadijo opazovati moč strasti in pogubo pijančevanja. Prizadevata naj si katehet in **nadučitelj, da zagnjusita pijančevo življenje otrokom in se jim priljubi življenje zmernih in zdržnih.**

Nekemu katehetu so obljubili otroci, da se zdrže eno leto vseh pijač. Na enorazredni šoli, kjer je bilo 70 učenk in učencev, je bilo 37 abstinentov in „abstinentk“; 11 se jih je odreklo za eno leto žganju. V II. razredu je 23 abstinentov in abstinentk. Samo dva dečka se nista hotela zapisati. Koncem ure lahko tuptam katehet z otroki ponavlja 5—10 minut nauke o alkoholu. Zapoje naj se „Če žeja te — — —“, „pijanec je grd —“, „pijanca se ogni s senenim vozom“ itd. Taki izreki mo-

drih mož; pregovori, požive otroke, pokličejo jim v spomin storjeno oblubo.

Otrokom, kakor tudi odrasli mladini, naj se predava iz življenja pijancev. Največ se dobi gradiva v časopisih: „Zlata Doba“, „Domoljub“, „Detoljub“, „Vrtec“, in nekaterih knjigah. Važno je, da je tisti, ki priporoča treznost, sam abstinent. Zato bodo v tem sledili svojemu prijatelju, ki je sam zdržen.

Naj zadošča teh par misli v premislek. Kdor obupuje pri odraslih, naj se oklene mladine! Pritegne naj čista, sprejemljiva mlada srca ter naj jih ogreva z besedo in z zgledom! Vesel bo, kadar bo opazil napredek v otroški organizaciji! Naše geslo bodi: Vse za mladino!

Ako bomo rešili mladino jarma alkohola, smo s tem rešili našo domovino najhujšega sovražnika!

Svetovalka. Glede hrane v različnih letnih časih nasvetujem sledeče: V toplem času uživaj manj mesa, ogibaj se mastnih jedil, omeji tudi, kolikor je mogoče, močnato in presladko hrano; mast kakor tudi sladkor, povečata telesno toplino. Priporočam ti pa uživanje zelenih prikuh, sočivja, surovega in kuhanelega sadja. Za pijačo uporabljaj razun vode mleko, če ni maš slabih živcev, tudi neoslajeno kavo, sadjev sok, in če že drugače ni mogoče, tu in tam čašo piva. Vino, če ti ni v prebavljanje neobhodno potrebno, ti odsvetujem; vino ne gasi zdatno žeje, nasprotno povzroča, da je človek prav kmalu še bolj žejen, nego je bil prej. Če si pa že na vino vajen, mešaj ga s sladko in kislno vodo. — V mrzli dobi smeš zavžiti več mesa, tudi mastnega; posebno priporočljiva je povejena slanina; ta tudi posebno dobro vpliva na pljuča in dihanje. Pri pijači — seveda vedno zmerno — ti tudi ni treba take zbirčnosti. V ogrevanje ti priporočam ruski čaj; boljši in bolj zdrav je kakor kuhano vino. — Žganje pa izključi popolnoma iz svoje shrambe. Žganje te ne ogreje, ono samo uničuje tvoje telo in s tem tudi razvoj duševnih sil. — Glavna pijača pa

naj ti bo v vseh časih studenčnica, saj je edino ona ne samo naravno sredstvo proti žeji; temveč tudi bistveni del vseh hranilnih sestavin. Zmernost v jedi in pijači naj vlada med nami vedno in povsod, tako vam kliče svetovalka.

Dekleta, ne zasmehujmo drugih in vestno porabljammo čas zlote mladosti! Neka basen pripoveduje, da je nekoč lisica povabila štorckljo na kosilo. Štorcklja pride in lisica ji postavi na mizo plitev krožnik mlečne kave in komaj toliko, da se je dno pokrilo. Lačna štorcklja bi se bila rada napila kave, pa ji ni bilo mogoče, priti z dolgim kljunom do pičle pijače. Pri odhodu se pa vendar lisici lepo zahvali ter jo obenem povabi na kosilo k sebi. Lisica pride in štorcklja jej postavi na mizo steklenico, polno dobro dišeče jedi. Štorcklja sega s kljunom v steklenico in se prav dobro gosti, lisica pa steklenico liže in liže, pa zastonj; va-njo le ne more. Lačna, kakor je prišla, je tuki odšla. — Ta basen sama na sebi ni veliko vredna. Iz nje se lahko učimo, da kdor bližnjega zasmehuje, se mu rado povračuje. Dekleta, varujmo se tega, bodimo si res prave slovenske sestre. Kar nam težko dene in nas dela žalostne, tega tudi drugim ne smemo storiti. Vsaj pravijo, da nobeden ni za vse. Če katera kaj napačnega ali nepravega stori, naj se to pove prijazno njej sami, saj se dostikrat že da popraviti, ne pa naravnost drugim, katere se ji potem posmehujejo in jo zaničujejo. Če še kje dozdej tega ni bilo opaziti, varujmo se še bolj skrbno tudi zanaprej. Če pa to slabost že imamo, potem naj bo prva skrb, da jo odpravimo v takšen kraj, od koder je ne bo več nazaj. Nič ne žalujmo za njo, saj brez nje še boljše bo. Denar se včasih lahko povrne, dobro ime pa težko ali pa še sploh nikoli. In le z medsebojnim vspodbujanjem in edinostjo bomo dosegle, da bomo kolikor mogoče razširjale vsako dobro stvar, uresničile vsako korisno misel in željo ter dovršile veliko delo, katero smo prevzele: braniti vero, ohraniti svoj

materni jezik in pravice svojega naroda, in se boriti z našimi nasprotniki. Ne ustrašimo se dela! Če bo večja težava, pa bo lepše plačilo. In le kršč. krepost da veselo starost. Kar v mladih letih zamudimo, tega več nazaj ne dobimo. Ljuba dekleta! Zdaj je še našega življenja vesela pomlad, zdaj so dnevi naše radosti, ako živimo lepo, čisto in pošteno. — Hitro bo prišlo vroče poletje, potem hladna jesen, naša težava starosti, če jo doživimo, in naposled tilia zima naše smrti. Telo bo počivalo v hladni zemlji, duša pa bo vživala, kar si bomo v življenju zaslužile. Kar sejemo zdaj, bomo žele nekđaj. Mislimo na svojega Stvarnika v dneh svoje mladosti in predno pridejo leta, o katerih porečemo, da nam ne dopadejo. Treba je uporabljati vsak trenotek, zato je škof Slomšek pel:

Pač je potreba nam zlatega časa,
Ne zamudite ne ur ne minut,
Nikdar raztrgati zlatega pasa,
Vsaka minuta je večnosti ud.

Časa nam malo je Stvarnik odločil,
Naj bi spoznali kak drag je za nas;
Časa nakupit je z dobrim naročil,
Večnosti cena sedanji je čas!

Ker nam, torej, tako primanjkuje
časa, držimo se besed pesnikovih, ki
jili tako govori na srce mladini:

1.

Um bistri si, srce si blaži v čisli,
Srce ti bodi vedno in povsod,
Ko ljubiš domovino svojo, misli:
Človeku brat je človek, rodu rod,
Preganjanja se varuj in razpora,
Sovraštvu v srcu ne dajaj prostora.

2.

Pot ravna, vedi, prava je edina,
Nje v vsem dejanju drži se zvesto;
Hinavstvo, laž je grehu korenina,
Resnica naj nad vse ti sveta bo!
Kar misliš v srcu, to v dejanju kaži,
In sebi ne, ne drugim se ne laži.

3.

V kateri koli se ti zidaj podobi
Približa skušnjava, trdno stoj!
Ko boj divja, ne omahuj v zvestobi!
To prošnja moja je, to klic je moj.
Dokler ji bodeš zvesta ti mladina,
Ničesar ne boji se domovina.

Micika iz Šoštanja.

Društveni glasnik.

Hoče. Lepo slovesnost smo obhajali dne 5. avgusta v naših slovenskih Hočah. Zavezo zakonsko sta sklenila vrl ženin Ivan Verdnik, c. kr. poštni uradnik v Mariboru in blaga ter pridna nevesta Terezija Hergout iz vrle slovenske krščanske hiše Hergoutove v Spodnjih Hočah. Slovesno sv. mašo je daroval in poročal je veleč. g. Franc Kosel, župnik v Ločah. Govoril je tudi zaročencema krasne besede v cerkvi in na domu, ki jih ne bomo pozabili. Veliko ljudi se je zbralo v cerkvi, da počastijo vrla zaročenca in ju spremljajo na tako važnem potu. Res lepo in ginljivo je videti, kadar stoji ta pred altarjem mlad ženin in mlada nevesta, ki iz pravega namena, s čistim srcem in z neomadeževanimi rokami skleneta sv. zakon. Ali ne bo srečen in blagoslovljen? Bog daj naši župniji še veliko takih zakonov! Na domu se je razvila neprisiljena, pa poštena zabava. Donele so lepe slovenske pesmi, glasile so ve se sele napolnice. Za »Slovensko Štražo« smo nabrali 12 K 54 v. — Terezija Hergoutova je bila večletna cerkvena in društvena zvesta pevka.

Bog naj povrne tukaj in nad zvezdami! Bila je tajnica Dekliške zveze in vzgledna članica Marijine družbe. Zato so ji zapele pevke v slovo lepo družbeno pesem. Da: draga sestra bodi srečna, — Naj sreča bo ti tudi večna!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Mladinsko gibanje v ormoškem okraju vrl napreduje, osobito v tekočem letu je doseglo vrhunec popolnosti. — Živa priča temu je pač bil gotovo velikanski mladeniški tabor, ki je v nedeljo dne 4. avgusta zboroval pri Sv. Tomažu blizu Ormoža. Nad en tisoč mladine se je zbralo ta dan na omenjenem hribu proslavit nepozabnega vladiko lavantinskega, slavnega rodoljuba slovenskega, pisatelja, pesnika in učitelja slov. naroda, velikega Slomška. Mladina je s tem pokazala svojo neomajeno versko in narodno zavest. Zbrala pa se ni samo mladina, temveč prihiteli so v njeno sredo, tudi priljubljeni njen voditelj in organizator vlč. g. prof. dr. Hohnjec, prihiteli zastopniki ormoško-ptujškega okraja v državnem in deželnem zboru, naši vrl poslanci. Sv. Tomaž je vsem tem

odličnim gostom pripravil res sijajen sprejem. Raz hiš so vihrale zastave in visoki mlaji ter slavoloki so pozdravljali prihajajočo mladino, up in nado lepše bodočnosti našega naroda. Pohvalno moramo omeniti telovadni odsek središkega »Orla«, kateri se je slavnosti udeležil polnoštevilno in v krojih. Ob pol 10. uri predp. je bilo cerkveno opravilo, katero je opravil vlč. g. dr. Hohnjec. Takoj po sv. maši pa se je vršilo javno zborovanje pred cerkvijo. Pred otvoritvijo istega pozdravi predsednik dekanjskega okrožja g. Sever v vznešenih besedah vso došlo mladino, in druge goste. Zatem povzame besedo slavnostni govornik dr. Hohnjec ter v blizu eno uro trajajočem govoru navdušuje mladino, osobito za tiste nauke, ki nam jih je zapustil nepozabni Slomšek. Nadalje so še govorili mladeniči in sicer: Habjanič iz Jeruzalema o alkoholu, koji referat je splošno ugajal in je žel referent burno priznanje. Nadalje Škof, Velika Nedelja, zastopnik središkega »Orla«, Korpar in Horvat iz Osluševec pri Sv. Lenartu. Nato je predsednik zaključil lepo uspelo predpoldansko zborovanje. — Popoldan po večernicah se je tabor nadaljeval na gostilniškem vrtu ob ogromni udeležbi ljudstva (nad 1400). Govorili so sledeči gg.: dež. posl. in župnik Ozmec, (slavnostni govor), drž. posl. Brenčič, prof. dr. Hohnjec, drž. posl. Meško, zastopnik izobr. društva Polenšek — Meško; zastopnik Mlad. zveze Sv. Lovrenc v Slov. gor. — Horvat. Za zabavo je pa skrbel domači pevski zbor in tamburaški zbor dijakov. Ta dan ostane gotovo v lepem spomino vsem domačinom, kakor tudi vsej vili mladini ormoškega okraja. — Tebi mladina pa kličem: korakaj po začrtani poti naprej, ne oziraj se ne na desno ne na levo in srečna bo prihodnost tvoja, kakor tudi celega naroda. Naprej zastave slave!

Predsednik.

Spodnja Polskava. V naslednjem pri- našamo govor, ki ga je govorila pri nas Mar. Kancler na zborovanju 7. jan. t. l.: Zanimivo, in obenem veselo je dandanes čitati zlasti razne mladinske liste, kajti iz teh vevje nek novi sveži duh, ki obljublja s časom prenoviti tudi pri nas na Slovenskem vse naše zasebno in javno življenje. Naj bo star ali mlad, ki res dobro želi naši mili domovini, kdo bi se ne veselil, da se mladina po vseh krajih organizira ter navdušuje za vse lepo in koristno. — Kako težko pričakujem vsako številko Našega Doma, tega krasnega mladinskega glasila pri nas na Štajerskem, kajti v vsaki številki čitam poleg zabavnih in podučnih člankov toliko veselega o gibanju slovenske mladine. Ni je dandanes skoro župnije, kjer bi se ne zbirali dobromisleči fantje in zavedne mladenke, da si vežbajo duha in srce, da si bistrijo um in blažijo čustva, ter se med seboj navdušujejo za naše najvišje svetinje: za sveto vero in mili materni jezik. Zato prirejajo tu shod za shodom, tam razna predavanja, drugje zopet lepe glediščne predstave itd., vse z namenom, poučevati, vzgojevati in navduševati za našo sveto stvar. In res, kako krasne sadove že vidimo v tej in oni fari širom naše lepe

slovenske zemlje. Priprosti kmečki mladeniči in priprosta dekleta se izšolajo v raznih društ- vih v odlične govornike in navdušene verske in narodne branitelje, vnete in požrtvovalne domoljube, tako da jih lahko imenujejo res cvet in up naše slovenske bodočnosti. Kako veseli torej moramo biti danes zlasti mi, polskavska mladina, da naša podružnica »Slovenske Straže« priredi letošnji svoj občni zbor pri nas, da bi tako prinesli naši sosednji bratje in sestre tudi med nas vsaj nekoliko navdušenja ter veselja za rodoljubno in versko našo delo.

In ah, kako potrebno je pač ravno v naši lepi župniji, da začnemo spoznavati in višje ceniti verske in narodne naše svetinje! Srce mora boleti človeka, če gleda, kako si prisiljeni tujec lašti našo zemljo: hišo za hišo, vas za vasjó. Če bomo to mirno gledali še dalje, ter pustili, da se slovenski otroci ponemčijo, slovenski delavci napolnijo s sovraštvom do vsega, kar je slovenskega, in tako naprej, tedaj pač ne bo trajalo dolgo, in Polskava bo nemška trdnjava, tu se ne bo slišala več milodoneča slovenska govorica, pa se tudi ne bo več ljubi- la sv. katoliška vera, kajti povsod vidimo isto, da ljudje, ki se ponemčurijo ter zatajijo svoj materni jezik, da taki odpadajo tudi od sv. vere. Draga mladina polskavska, da ne bo pri nas prišlo še kmalu tako daleč, zato pa skrbimo ravno mi! Združimo se tudi mi tesneje krog naših vrlih dušnih pastirjev, izobrazujmo se, navdušujmo se, posebno pa v ta namen radi čitamo Naš Dom, Slovenski Gospodar in druge dobre katoliške časnike.

Pristopimo, kolikor mogoče, vsi k po- družnici »Slovenske Straže« ter pomagajmo s svojimi vinarji braniti svoje brate in sestre pred potujčenjem, — kajti če bomo mi radi pomagali drugim, smemo zatrdno pričakovati pomoči tudi sami. In tako nas ne bo nikdo, ne nemška šola, ne razni železničarji, ne noben drug nemškutar, pripravil do tega, da bi se kedaj izneverili svojemu lepemu slovenskemu jeziku in svoji sveti veri! Ljubiti hočemo oboje kot najdražji zaklad, ki so nam ga dala nebesa, braniti pa tudi hočemo oboje do zadnjega zdih- ljeja, ter delati z vsemi dovoljenimi sredstvi na to, da na naši slovenski zemlji:

Ne bo nas več tujčin teptal
Ne tlačil nas krvavo,
Naš rod bo tu gospodoval,
Naš jezik, naše pravo!
Pod streho našo tuji rod
Naj gost nam bo, a ne gospod!

Zato pa še enkrat kličem: Polskavska mla- dina, fantje in dekleta, ljubimo svoj materni jezik, branimo čast našega slovenskega naroda, ter stojmo vedno na straži, da nas zviti tujec ne premoti in v nobeno mrežo ne vlovi. Oblju- bimo si danes, da

Kot orel čuva dom in rod,
Tako svoj rod in dom nezgod
Braniti čemo mi.

Kajti:

Kaj more biti slajšega na sveti,
Kot Bogu povetiti vse moči,
Za narod delati v ljubezni vneti
In domovini služiti vse dni. —

Gornja Radgona. Drugo četrletno poročilo Dekl. zveze gornje — radgonske. Peti poučni shod smo imele dne 28. aprila. 1. Podpredsednica Tončka Kovačič je govorila iz Mohorjeve knjige »Sv. Spoved.« II. del. V tem govoru smo zopet slišale marsikaj poučnega v verskem oziru. 2. »Kmečki hiši,« pesem, deklamirala Miroslava Pintarič. 3. »Napredek slov. dekleta,« predavala Marija Ferš. 4. »O gospodinstvu« Matilda Roškar. 5. »Najlepši rod je čisti rod,« pesem zapele dekleta. Potem so vlč. g. duh. vod. razložili iz časopisov razna vprašanja. Na šestem poučnem shodu ki se je vršil dne 12. maja, so članice zapele pesem. 1. »Pozdravljam te cvetoči maj.« 2. »Šmarnice v gozdu,« pesem deklamirala Terezija Vreča. 3. »Pomladne misli« govorila Ana Osojnik. Č. g. duh. voditelj so nam pripravili gospodinjstvo knjigo, katero naj bi si naročila dekleta. Zaradi priprav desetletnice Dekl. zveze je meseca jun. izostal poučni shod. Pa namesto shoda je priredila »Dekl. zveza slavnost v proslavo goda vlč. g. Antona Veraniča. 1. »Zdravica« pesem zapele dekleta. 2. Predsednica v imenu Dekl. zveze čestita slavljencu za god. 2. Igro »Pri znamenju« so predstavljali otroci. 4. »Zjutraj,« pesem so zapele dekleta. 5. Dekleta so predstavljala tridejansko igro »Kukavica modra ptica« ali »Boj za doto.« 6. »Lahko noč« pesem zapejo dekleta. Slednjič so se veleč. g. prav ginjeni zahvaljevali za prirejeno jim slavnost, ter nas navduševali k vztrajnosti in neustrašenosti tudi v bodoče. Dne 16. junija pa je obhajala Dekl. zveza desetletnico svojega obstanka, kar se je že poročalo. V pretečenem polletu so dekleta zopet prav vro obiskovala čitalnico, ter slišale mnogo koristnega in poučljivega, pa tudi poštene zabave ni manjkalo. Naše vrle članice pa prosim, naj si vsaka pridobi eno novo članico. Vsem skupaj pa kličem: Le složno naprej po nadaljni poti, da bodo tudi nam veljale pesnikove besede:

To so mirne korenčke
Za prihodnji čvrsti hrast,
Gnal bo vrhe, ne vršičke
Domovini naši v čast.

Gornja Radgona. Draga mladina, dovoli, da ti tukaj na kratko opišem življenje in smrt Marijine hčere in članice Dekl. zveze, Mimike Facl, ki je bila res pravi vzor naših deklet. Ranjka je bila jako pobožna in zvesta častilka Marijina, za njo je marsikaj žrtvovala. S svojimi tovaršicami domače občine je spletala vence ob prostih urah za občinsko kapelo žalostne Matere božje v Lomanoših, ki je vedno poleti kakor po zimi okrašena z najlepšimi umetnimi, kakor tudi naravnimi cveticami. Vkljub svojemu težkemu delavskemu stanu je

rada hodila na božja pota in rada prepevala pesmi Mariji v čast. Bila je v vzgled in vsodbudo vsej okolici. Še celo najbolj razuzdana mladina je govorila o njej spoštljivo, češ, sedaj pa le molčimo, Mimika gre, da nje ne bomo žalili. Tudi med delavci je bilo slišati le samo spodobno in pobožno govorjenje, ko je bila ona zraven. Tudi pri Dekl. zvezi je imela enake uspehe. Ko je večkrat nastopila kot izvrstna govornica, so ji od vseh strani doneli »živijo« klici. Tudi kot igralka nas je večkrat razveselila s svojimi nastopi. Bila je kratko rečeno: inteligentno in naobraženo dekle. A zraven vseh teh čednosti priprostega, ponižnega in treznega značaja. Tudi v svoji hudi boleznii, ki je trajala tri mesece, je ostala potrpežljiva in mirna. Jetika ji je pretrgala nit življenja. Koliko je v svoji boleznii pretrp. le se ne da popisati. Na kratko rečeno, trpela je kot mučenica. Prej tako cvetoče, gibčno telo, je ovenelo, da ni bilo drugega, kot kost in koža. Le njene krasne oči so jasno in neizpremenjeno, vedno otročje nedolžno blestele do zadnjega trenutka. V božje varstvo je priporočala zadnji hip svoje stariše in svojega ljubelega bratca, kakor tudi vse prijatelje in sovražnike. Kakoršno življenje, taka je smrt, je dejala večkrat nam tovaršicam, ki smo jo obiskovale pogosto od blizu in daleč. Vsako nedeljo je bila bolniščina soba polna deklet, ki so prihajale iz vseh občin naše župnije. Tudi med tednom so jo nekatere prav pridno obiskovale. Zlasti tri so bile tako požrtvovalne, da so po več noči zaporedoma bede pri njej, ji stregle in pazile na njene želje. Mati in oče sta bila že čisto uničena od žalosti in bedenja po noči. Krvavelo jima je srce pri pogledu edine hčerke, ki bo postala kmalu žrtev neizprosne smrti. Točila sta britke solze, delala oblube in prosila Boga, naj jima ozdravi njuno dete, njuno pomoč in podporo na stare dni. Mimika, ki je vse to videla in slišala pa je rekla: Ne prosim si zdravja pa tudi ne smrti. Božja volja naj se zgodi. In res! Dne 22. junija ob 7. uri zvečer je izdihnila svojo dušo v naročju svojih tovarišic. Izpolnila je šele komaj 20. let. A sedaj je še postala Mimika lepa! V beli obleki z zelenim vencem na glavi, z Marijino svetinjico na prsih, s križanim Jezusom v rokah je ležala, kakor roža sredi bujnih cvetic in vencev na mrtvaškem odru. Krasne vence in šopke so darovale njene tovarišice in sorodnice. Dne 25. junija je bil nje pogreb. Kljub slabemu vremenu jo je spremljalo 49 belo oblečenih deklet. Počasi se je pomikal sprevod skozi domačo občino. Stari in mladi, ki so stali v celih gručah kraj ceste, so se s solznimi očmi poslavljali od rajne. Ostanke rajne Mimike so nosile njene sorodnice in druge članice Marijine družbe in Dekliške zveze. Tudi so jo spustile njene sorodnice v jamo, ki pa so jo prej tako lepo okinčale, da je bila bolj podobna cvetličnemu goju, kakor pa temnemu grobu. Ob odprtem grobu so ji tovaršice zapele dve žalostinki za slovo. Na grobu je bilo nakopičenih šopkov in vencev, da je izgledal kakor cvetlični hribček. Vse to kaže, kako zelo smo rajno Mimiko spoštovale, ljubile in čislale.

Dasiravno je ona umrla, a njeni vzgledi, njene čednosti in navdušenje za versko in društveno stvar, še naj dolgo, dolgo živé med nami, dokler se ne vidimo nad zvezdami. Naj v miru počiva.

Sv. Peter na Medvedovem selu. Naša Dekliška zveza je priredila letos že šest poučnih shodov. O treh se je svoječasnó že poročalo. Četrti poučni shod je bil 31. sušca. Na vsporedu: 1. Voditeljica iskreno pozdravi došle članice, ter jih poziva k marljivemu zahajanju k poučnim shodom. 2. Vlč. g. voditelj razpravlja, kako potrebno je mladenkam vaditi se v požrtvovalnosti. Težko je sicer premagati svojo sebičnost in se žrtvovati za druge, toda prekrasni vzgledi naših mater nas mogočno nagibajo k temu. Nesebična mladenka je zmožna prnesti tudi največje žrtve, da pripomore k sreči bližnjega. 3. »O lepem vedenju«, nadaljevanje, govori Drogenik Mar. Oriše nam obnašanje olikane mladenke na potu. Peti poučni shod dne 5. majnika, se je vršil v občno zadovoljnost. Bilo je mnogo zanimivih točk na vsporedu. Predvsem smo počastile svojo nesebško mater in zaščitnico, kraljico majniško. Njev v slavo je bilo posvečenih več deklamacij in en govorček. Kratak pregled: Shod otvori š pozdravom podpredsednica Dekliške zveze, Škodici Neža. Pozdravu priklopi ista govornica razpravo o življenja maju, ki cvete le enkrat. Temu sledijo deklamacije: »Vsa lepa si Marija Ti«, Vehovar Micka; »Prvo cvetje«, Verk Erna, »Marije«, Strašek Veronika in »Nebo in zemlja Te blagruje«, Mešiček Neža. Vlč. g. duh. vod. obravnava snov: Pametna in nespametna skrb mladenk. Vehovar Ana govori o duševni in telesni postrežbi bolnikov. Ta posel je jako blag, pa zelo težaven, le trdna volja in ljubezen do bolnika prebije vse težave, ki jih prizadeva skrbna postrežba. Priporoča tovaršicam, naj skrbijo, da ne bo nikoli po njih krivdi kdo umrl brez sv. zakramentov. Navdušeno sta še na to prednašali: Pelko Ema »Zakaj ni vode na Krasu« in Neža Drogenik »Ljubezen do domovine«. K sklepu vnema podpredsednica, ki je shod vodila, mladenke za pravo pobožnost do Kraljice majniške, ki je najlepši vzor zlasti dekletom, ki hočejo v resnici koristiti svojemu ljubljenu narodu. Naš šesti poučni shod je bil 14. julija. Po otvoritvi in pozdravu voditeljice, zapoje pevski zbor Dekl. zveze velegrajsko himno. Prva nastopi kot govornica podpredsednica gornjeradgonske Dekl. zveze gđc. Tončka Kovarič, ki si je izbrala za predmet: Presv. Srce Jezusovo in narodne mladenke. V premišljenih besedah vspodbuja zborovalke k češčenju božjega Srca ter jih poziva, naj povesetijo celo delovanje Dekl. zveze presv. Srcu Jezusovemu, ker le tako bode zveza vedno lepše procvitala. Saj je naš božji Zveličar sam obljubil častilecem svojega Srca pri vsakem podjetju obilo svojega blagoslova. Vlč. g. vod. kaj lepo, mično in podučljivo poroča o letošnjem romanju Slovencev na Trsat, katerega se je tudi on udeležil. Opiše tudi zgodovino Marijine hišice in krasoto postonjske jame. Škorc Mar. prednaša Slomškovo: »Slovo solčavskim

planinam«, Vehovar Mar. pa z lepo deklamacijo proslavlja tržaško Marijino družbo. Drogenik Mar. v govoru povdarja pomen našega dela. Me se potegujemo za lastno srečo in za srečo naše slov. domovine. Shod se zaključi z lepo pesmijo »Mladini«. Da naša Dekl. zveza razumeva svojo nalogo, dokazuje tudi to, da je priredila letos že tri gledališke predstave. Ob priliki občnega zbora našega izobraž. društva je izvala mnogo smeha igra »Dve teti«, v kateri je Lizika (Drogenik Mar.), preoblečena v dve teti. pregnala svojima tovarišicama Anici (Ana Vehovar) in Olgi (M. Škorc) iz glave vse hrepenenje po tujini. Dne 26. in 27. maja ter 2. junija pa se je zveza odlikovala z jako ganljivima igrama: »Večna mladost in večna lepota« in »Marijin otrok«. Tako se me peterške mladenke gibljemo na polju izobrazbe. Milo nebo pa naj bogato blagoslovi našo zvezo, da bo v njej vedna pomlad s svojim cvetjem vedno poletje s svojim delom in vedna jesen s tisočerm sadom.

Sv. Jungerta nad Galicijo. Ne bilo bi prav, ako bi »Naš Dom« ne prinesel kratkega poročila o mladeniškem shodu, ki se je vršil pri Sv. Jungerti nad Galicijo, dne 21. jul. t. l. Čeravno je tisto jutro zelo deževalo, se je vendar zbralo na prijaznem hribu veliko ljudstva, zlasti mladine. Ob 10. uri se je pričelo sv. opravilo in sicer s pridigo, katero je imel čast. g. dr. Korošec, ki je mladeničem polagal zlate nauke na srce, tako, da ni bilo skoro nobeno oko suho. Zatem so domači g. kaplan služili sv. mašo. Ob pol 1. uri smo se zbrali pod kozolcem g. Mih. Polaka, kjer smo imeli zborovanje. Pazno je sledila mladina govornikom, ki so bili sledeči: dr. Korošec, Zajc iz Škal, Krajnc iz Galicije, Dimec iz St. Petra v S. d. in Kugler iz Galicije. Gotovo bi jih bilo še več govorilo, pa se je približevala nevihta od jugozahoda, zato so morali izostati. Besede, katere smo slišali na tem shodu, ostanejo nam gotovo v spominu in nas kličejo k novemu delu. Naši fanti so skoro čisto prenovljeni in kakor se sliši shod ne bo brez pomena, čeprav so to mislili nekateri. Rodil bo temveč sad: ustanovitev »Orla« v Galiciji, kar nam je toplo priporočal g. dr. Korošec, češ, da naj se mladeniči postavijo in pokažejo svoja pavova leta z telovadbo, v igrah na odru itd., ne pa z nožem ali kolom v gostinah in pri ponočevanju. Meseca septembra upamo, se vspne novi brat »Orel« k drugim na Slovenskem in jim voščil: Veseli dober dan, mladeniči z menoj na plan!

Iz Vidma. Včasih se pa le mora naša Dekl. zv. oglositi v »Našem Domu«, da pove kaj in kako deluje. Dekleta se prav pridno udeležujejo zborovanj, katera prireja zveza vsaki mesec. Naj omenim kratko zborovanje 28. julija. Po pozdravu predsednice deklamuje Neža Knez »Pozdrav mladenkam M. dr.« Nato nastopi gosp. bogoslovec Jos. Vrečko, in nam v svojem govoru razloži žalostno stanje Slovencev ob meji. Poda nam navodila, kako tudi me posavske mladenke lahko veliko koristimo

in pomagamo svojemu zatiranemu narodu slovenskemu. Ob koncu govora, katerega bi bile rade še dalje poslušale je sledilo dolgotrajno ploskanje. Prisostvovali so shodu tudi domači rojak g. Cizl, sedaj kaplan v Istriji. Oni so nas v svojem kratkem, a lepem govoru spodbujali k složnosti in edinosti, ker le tako bomo kaj zmogle. Vmes so pa pevke zapele par narodnih pesmic. Tako nam je bil čas prekratek in je moglo par govorov ostati za prihodnjič. Ker takrat ni bilo časa, se tem potom iskreno zahvaljujemo govornikom in prirediteljem za njihov trud in požrtvovalnost. — Pa veste kaj je še novega g. urednik? Brežiški Nemci so se nas Videmčank silno ustrašili. Pa zakaj? Kar hitro vam bom razložila. Na velikem dekliškem shodu pri Št. Lenartu je med drugimi naša govornica M. A. razlagala in priporočala mladenkam geslo »svoji k svojim«. Povdarjala je posebno, da naj podpiramo domače trgovce in

obrtnike. Moramo se držati gesla »svoji k svojim«. To nam je prav toplo priporočala. To je vse. Da smo se v skupinah zbrale pod Marijino zastavo ter tam prisegale boj proti Nemcem, to je iz trte zvita laž. Zakaj pa niste Nemci nastavili kakšnega bolj brihtnega človeka, da bi vam vedel bolj natanko razložiti kaj, kako in o čem se je govorilo! Da, dotičnik niti ni vedel, kdo je bil predsednik shoda. Revež kje si pa imel ušesa, da nisi slišal kdo je predsedoval. Kadar bo še kaj takšnega pošljite takega človeka poslušat, da bo vedel vam potem natanko razložiti kaj in kako. Ej, treba je samo eni ženski malo porožljati, pa so naši brežki Nemci že v strahu. Ze gredo z orožniki okrog pozvedovat odkod je prišel glas. To kaže, da so že bolj pri kraju. Naš sklep pa je bil pred shodom in ostane po shodu: podpirati vedno domačine Slovence. To si zapomnite!

Drobtinice.

Čebelarstvo. Dolgo sem premišljevala, kateri panj naj se mladim čebelarjem prav natančno opiše in priporoča, da bi bilo kolikor mogoče ustrezno vsem okusom. Toda vsakemu po volji ustreči je skoro nemogoče, zato se je sklenilo dati glede panja vsakemu prosto voljo. Vsak naj si izbere panj, ki mu ugaja, samo da se pravilno čebelari, ter da je panj s premakljivim satovjem. Panj se položi v čebelnjak tako da je žrel spredaj in proti solncu obrnjeno, ter da stoji panj zadaj prilično za dva centimetra višje kot spredaj da lahko odteka skozi žrelo lijoči dež, kakor tudi čebelna soparica, ki dela mokroto. Solnce naj obseva panj le nekoliko nad žrelom, sicer čebele ne morejo obstati pred vročino in se lahko omehča zgoraj prilepljeno satovje, da se odtrga. Panj naj ostane na taistem prostoru, kjer so čebele prvič izletele, ker si zapomnijo že pri prvem izletu svoj kraj. Če bi se prestavil panj kam drugam, iskale bi ga čebele dolgo časa na prejšnjem prostoru in šle konečno v sosednji panj, s tem bi pa oslabil njihov panj, same bi pa bile večkrat v nevarnosti za svoje življenje. Če nimamo veliko panjev, zlasti začetniki, je prav umestno ako jih postavimo po pol ali en čevelj narazen v eni vrsti, enega na drugega. Tako najdejo čebele lažje svoj panj, se ne zmotijo in ne zletajo k drugim čebelam. Zlasti pride lahko v nevarnost matica vračajoča se s prašenja, če bi zgrešila svoj panj in bi jo tuje čebele umorile. Ako pa ni toliko prostora v čebelnjaku in smo primorani polagati panj še drug na drugega, moramo posebno paziti, da pridejo močnejši na slabejše, ker vsled dežja, vetra ali hladnega vremena pride veliko čebel

v spodnje in te ojačijo. Vendar je pa nepravilno in škodljivo polagati veliko vrst eno na drugo. Tri vrste z nastavki ali mesiščem vred je dovolj.

Drobne čebelice so najlepši vzgled pridnosti vsakemu človeku, zlasti še mladini, potrudi se torej, draga mladina, o prostem času k čebelnjaku, k brenčočim čebelicam in videla boš marsikaj zanimivega, marsikaj poučnega. Kako da čebele sovražijo lenobo in brezdelnike pokažejo nam posebno z umorom trotoev, katere spoznamo drugič natančneje. Čebelno kraljestvo je kraljestvo dela in pridnosti, gorje pa lenuhom — trotom ki se polastujejo s težavo nabranega medu in hočejo živeti le od čebelne pridnosti. Kadar zapazijo čebele da niso več potrebni, začno jih izganjati iz panjev in slednjič neusmiljeno moriti češ, ker nisi nič pridelal, ne boš tudi nič jedel, kdor ne dela naj ne je. Ali se ne klati po svetu na stotine mladih ljudi — brezdelnikov z izgovorom, da dela iščejo, ko pa se jim ga ponudi, pravijo, da jim tukaj ne ugaja in gredo dalje, samo da ni treba delati. Hal, da se nahaja tudi med slovensko mladino mnogo brezdelnikov — brezdelnic, katerih imena so zapisana v prisiljenih delavnicah in katerih pretoklost je prav žalostna. O, da bi ti ljudje poznali pridnost teh drobnih živalic, sramovali bi se svojega brezdelja in nad vse žal bi jim bilo, za potrateni, zgubljeni čas. Imejmo torej draga mladina, za vzor pridnosti nevtrudljive čebelice. Ako bomo posnemale čebele v njih pridnosti, godilo se nam bode dobro že tukaj na zemli, naša pridnost pa bo tudi enkrat pri Bogu našla usmiljenje.

N. P.

